

CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ SESTER A KREDITNÍ SYSTÉM

Mgr. Dana Jurásková, MBA

Fakultní Thomayerova nemocnice s poliklinikou

Základní principy každého povolání jsou zakotveny v koncepci oboru. Pro výkon povolání všeobecných sester je takovým dokumentem koncepce ošetrovatelství. Její obsah i v původní verzi z roku 1998 je nadčasovým a dosud nenaplněným. Pro splnění všech rolí sester při poskytování péče zdravým i nemocným je potřeba odborníků, kteří dělají své povolání nejen s láskou ale i s odborností. Pro plnění role ošetrovatele, arbitra, edukátora i těch dalších rolí potřebujeme být ve svém oboru vzdělané. Z těchto důvodů je celoživotní vzdělávání sester naprosto nezbytné.

Med. Pro Praxi 2006; 5: 251

Česká republika se vstupem do Evropské Unie zavázala harmonizovat svoje předpisy, které upravují vzdělávání i výkon činnosti tzv. regulovaným povoláním, mezi které patří všeobecné sestry a porodní asistentky. Zákon č. 96/2004 Sb. zahrnuje nejen tyto dvě profese, ale z legislativních důvodů také ostatní nelékařská povolání. Institut povinného celoživotního vzdělávání, na který navazují také pravidla pro výkon činnosti, je věcí ve zdravotnické legislativě novou a je uplatněn právě pouze pro profese uvedené v citovaném zákoně.

Lze polemizovat o tom, jakým způsobem je celoživotní vzdělávání a zejména získávání kreditních bodů upraveno, ale snad se nebudeme přít o nutnosti celoživotně se vzdělávat.

Jak je tedy celoživotní vzdělávání upraveno?

Zákon č. 96/2004 Sb. váže splnění podmínek celoživotního vzdělávání na vydání osvědčení k výkonu povolání bez odborného dohledu. Výkon povolání bez přímého vedení a bez odborného dohledu podle tohoto zákona znamená (§4 odst. 3) výkon činností, ke kterým je zdravotnický pracovník způsobilý na základě indikace lékaře, zubního lékaře a farmaceuta a které provádí bez ohledu na přítomnost nebo dosažitelnost rady a pravomoci lékaře, zubního lékaře nebo farmaceuta; tento předpis uvádí i činnosti, které zdravotnický pracovník může vykonávat i bez indikace lékaře, zubního lékaře nebo farmaceuta. Vydávání osvědčení k výkonu povolání bez odborného dohledu ve vazbě na systém celoživotního vzdělávání má svá jasná pravidla, která jsou také upravena v zákoně č. 96/2006 Sb. (§66–§68).

Splnění 40 kreditních bodů, jako jedné z podmínek k získání osvědčení, upravuje vyhláška č. 423/2003 Sb., kterou se stanoví kreditní systém pro

vydání osvědčení k výkonu povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků. Pro zdravotnické pracovníky i pro organizátory celoživotního vzdělávání je tato vyhláška velmi důležitá.

V první části vymezuje vzdělávací aktivity, které mohou být považovány za formy celoživotního vzdělávání. Samostudium je velmi důležitá součást vzdělávání, v systému je sice za aktivitu celoživotního vzdělávání považován, ale není mu přidělena žádná kreditní hodnota. S ohledem na rozvoj informačních technologií je pro sestry velmi zajímavý jako nástroj vzdělávání e-learning. Ten šetří sestrám čas i finanční prostředky a přitom je didakticky efektivní. Potřebu vzdělávání i po získání odborné způsobilosti ať už formou specializačních studijních oborů nebo baka-lářských oborů potvrdí všechny vzdělávací instituce, které tyto formy vzdělávání pro sestry organizují.

Pro organizátory vzdělávání je nejjednodušší organizovat semináře nebo odborné kurzy. Ty musí splňovat kritéria daná výše citovanou vyhláškou. Odborný program musí být nejméně 2 hodiny dlouhý, pořádaný zdravotnickým zařízením nebo jinou právnickou nebo fyzickou osobou. Tento program se týká oboru činnosti nelékařského zdravotnického pracovníka. Organizuje-li akci neakreditované zařízení, započítá se tato akce do kreditního systému na základě souhlasného stanoviska profesního sdružení vyžádaného pořadatelem školicí akce. Tato forma vzdělávací aktivity je hodnocena 1 kreditním bodem. Odborná konference, kongres nebo sympozium je vzdělávací akce organizovaná v délce alespoň 4 hodiny. K této akci vydává souhlasné stanovisko odborná společnost, program akce se musí týkat oboru činnosti nelékařského zdravotnického pracovníka, který žádá o osvědčení. Tato akce bude muset být určena nejen pro zaměstnance pořadatel-

ské organizace. Konference je hodnocena za každý den 3 kredity, nejvýše však 10 kreditů. Přednesení přednášky je hodnoceno 15 kreditními body, spolu-autorství 10 kreditními body. Počet kreditních bodů přiděluje vzdělávací akci organizátor akce podle výše citované vyhlášky a vydává také certifikát.

Organizátor akce požádá o souhlasné stanovisko odborné společnosti podle pravidel, která si stanoví odborná společnost. Velmi důležité je oslovit tu odbornou společnost, která sdružuje obory, kterým je vzdělávací akce určena.

Ministerstvo zdravotnictví na svých stránkách zveřejňuje seznam všech odborných společností sdružujících nelékaře. Jednotlivé odborné společnosti na svých stránkách informují o podmínkách k získání souhlasného stanoviska k zařazení akce do celoživotního vzdělávání. Na stránkách lze také najít potřebné formuláře a pokyny k podání žádosti.

Motivace sester k celoživotnímu vzdělávání všemi dostupnými formami je různá. Poptávka vysoko převyšuje nabídku. Problém je však v tom, že jsou mezi sestrami takové, které se snaží pouze získat kreditní body. Nehodnotí obsah, kvalitu a potřebnost předaných informací, bohužel je mnohdy ani neslyší. Zabírají místo těm, které by získané vědomosti využily v praxi.

Je k diskuzi, zda je nastavený formální systém celoživotního vzdělávání optimální, nicméně každý právní předpis prochází v praxi určitým vývojem a i v tomto případě budou jistě v budoucnu realizovány jeho změny.

Mgr. Dana Jurásková, MBA

Fakultní Thomayerova nemocnice s poliklinikou
Víteňská 800, Praha 4
e-mail: dana.juraskova@ftn.cz